

Kaksoisolennaisuusanalyysi

Taina Rautakoski

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Tämä teos on lisensoitu CC BY-SA 4.0 -lisenssillä.

Lisenssin kopion voit katsoa osoitteessa <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Miksi kaksoisolennaisuusanalyysiä pitäisi tehdä?

- EU:n kestävyysraportointidirektiivi eli CSRD (*Corporate Sustainability Reporting Directive*) tuo vaatimuksia kestävyysraportoinnille
- Kestävyysraportointia tehtävä ESRS-standardien (*European Sustainability Reporting Standards*) mukaan
- Koskee tässä vaiheessa direktiivi koskettaa suoraan suuria yrityksiä, mutta yhä useampi yritys edellyttää vapaaehtoista raportointia myös pienemmiltä yhteistyökumppaneiltaan.
- Kaksoisolennaisuusanalyysi kuuluu kestävyysraporttiin.



CSRD:n mukainen raportointi starttaa kaksoisolennaisuusanalyysistä

- EU:n kestävyysraportointidirektiivi (CSRD, *Corporate Sustainable Reporting Directive*) edellyttää tietyiltä yrityksiltä raportointia
- Raportointi starttaa kaksoisolennaisuusanalyysin tekemisestä
- Kaksoisolennaisuusanalyysissä yritys tunnistaa, mitkä **kestävyysseikkoihin** liittyvät vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet ovat niin olennaisia yrityksen toiminnan kannalta, että niitä on käsiteltävä kestävyysraportoinnissa



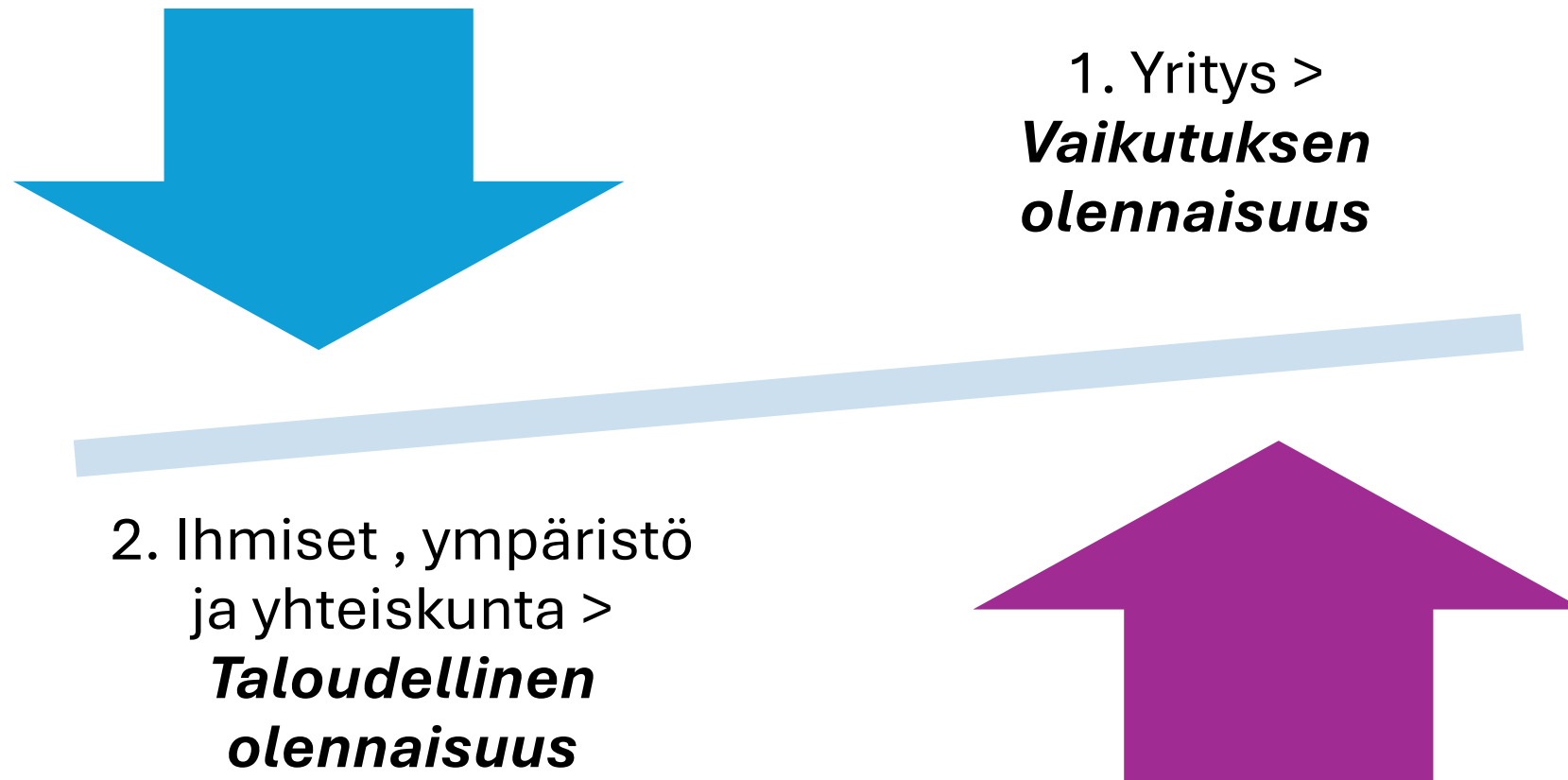
Mitä kaksoisolennaisuusanalyysi on?

- Etsitään organisaatiolle kaikkein olennaisimmat ja tärkeimmät aiheet
- Arvioidaan:
 1. Yrityksen positiivisia + negatiivisia vaikutuksia ihmisiin, ympäristöön ja yhteiskuntaan = **vaikutuksen olennaisuus**
 2. Yrityksen ulkopuolelta tulevia taloudellisia riskejä ja mahdollisuuksia = **taloudellinen olennaisuus**



Mitä kaksoisolennaisuusanalyysi on?

Organisaatio analysoi kestävyys- ja vastuullisuusvaikutuksia **kahdelta** suunnalta



Esimerkki – millaisia kestävyysvaikutuksia voi olla?



1. Yritys > ***Vaikutuksen olennaisuus***

- Negatiivisia:
- Positiivisia:



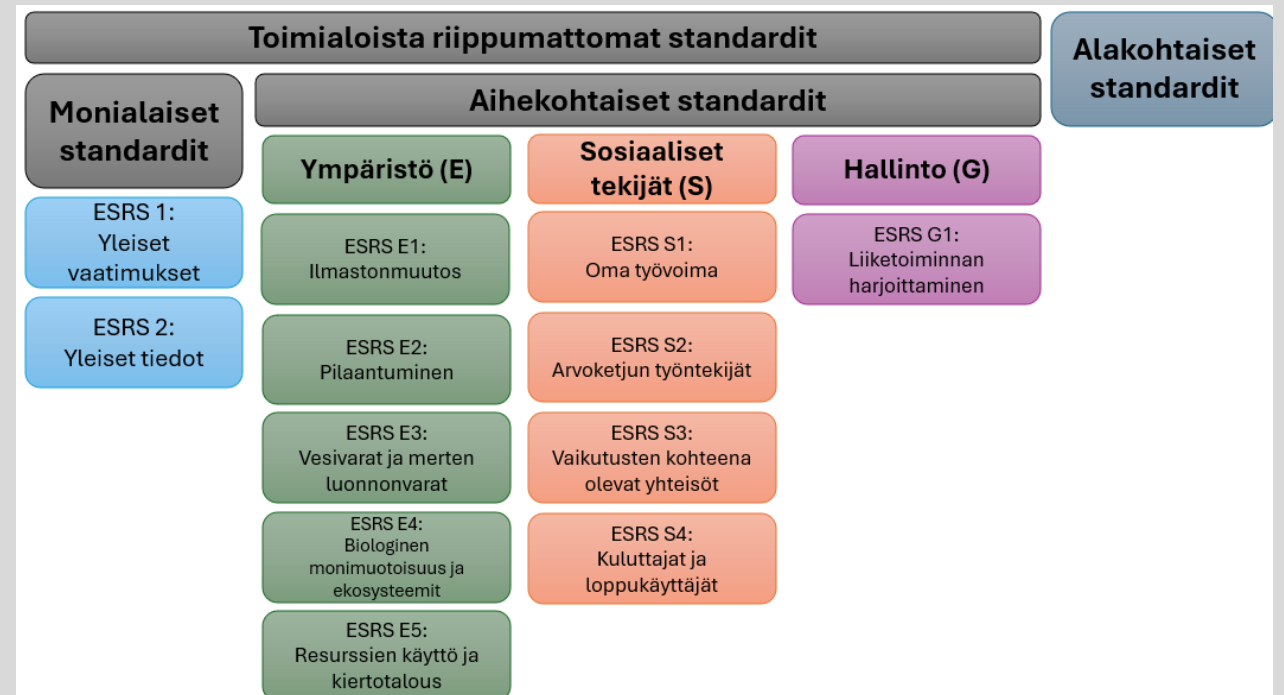
2. Ihmiset, ympäristö ja yhteiskunta > ***Taloudellinen olennaisuus***

- Negatiivisia:
- Positiivisia:



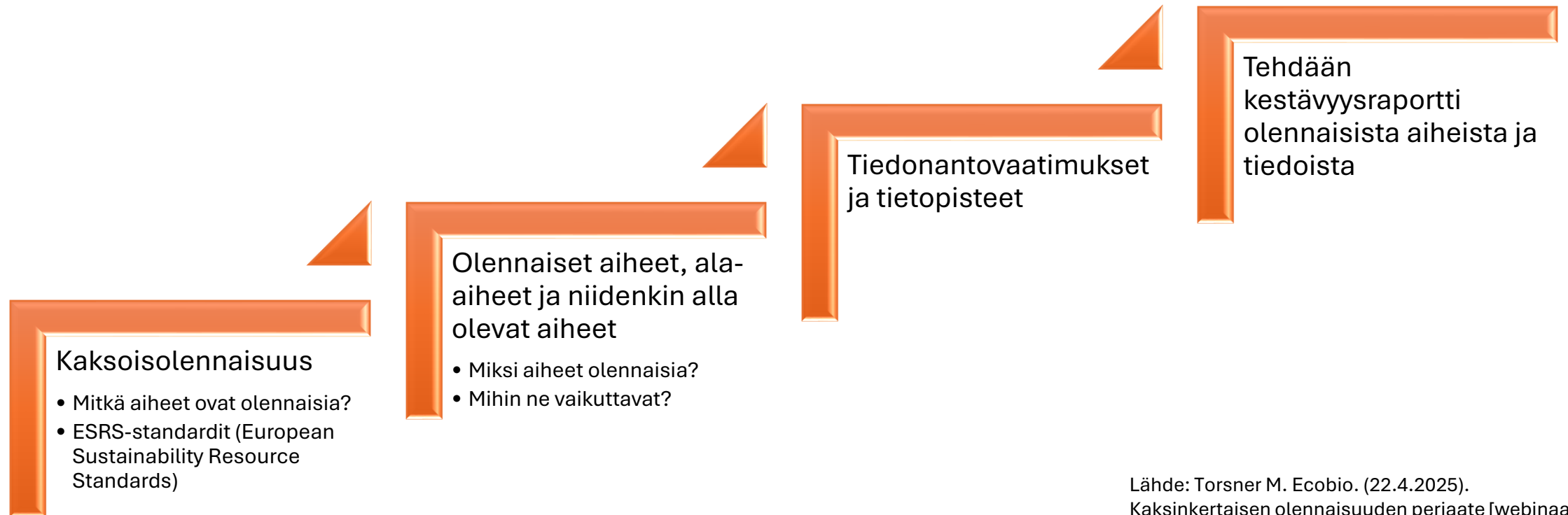
Mitä kaksoisolennaisuusanalyysissä analysoidaan?

- Kaksoisolennaisuusanalyysillä selvitetään, mitkä ovat niitä merkittävämpiä ja **olennaisia**, myös positiiviset + negatiiviset
- Yritys keskittyy siis olennaisiin vaikutuksiin ja keskittyy niihin kestävyysraportoinnissaan
- Raporttia ei voi tehdä millä tavalla tahansa > tehtävä ESRS-standardien (*European Sustainability Reporting Standards*) mukaisesti
- Kaikkien kestävyysraportointia tekevien on raportoitava
 - ESRS 1 Yleiset vaatimukset
 - ESRS 2 Yleiset tiedot
 - **ESRS 2 mukaiset kohdat (aihekohtaiset)**
 - yrityksen itsensä päättämät olennaiset teemat (yrityskohtaiset), joita ei pakollisissa standardeissa ole. Voi olla toimialakohtaisia eroja ts. joku teema on jollekin toimialalle tyypillinen ja olennainen ja jollekin ei.



Lähde: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025). Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari]. ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Kaksoisolennaisuusanalyysin merkitys



Lähde: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025).
Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari].
ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Mitä hyötyä kaksoisolennaisuusanalyysistä on yritykselle?

- Laki velvoittaa osaa yrityksistä tekemään kestävyysraportin
- Nämä todennäköisesti edellyttävät yhteistyökumppaneiltaan/alihankkijoiltaan näyttöä vastuullisesta toiminnasta, jotta voivat raportoida koko hankintaketjun vastuullisuudesta > yhteistyökumppani/alihankkija voi tehdä vapaaehtoisesti kestävyysraportin > voi osoittaa toimivansa vastuullisesti > pysyy bisneksessä mukana
- Yritys voi päästä mukaan bisnekseen
- **Tärkeää: yritys tietää olennaiset kestävyysteemat ja osaa kehittää näiden pohjalta toimintaansa ja saa itselleen vahvempaa asemaa + kilpailuetua**



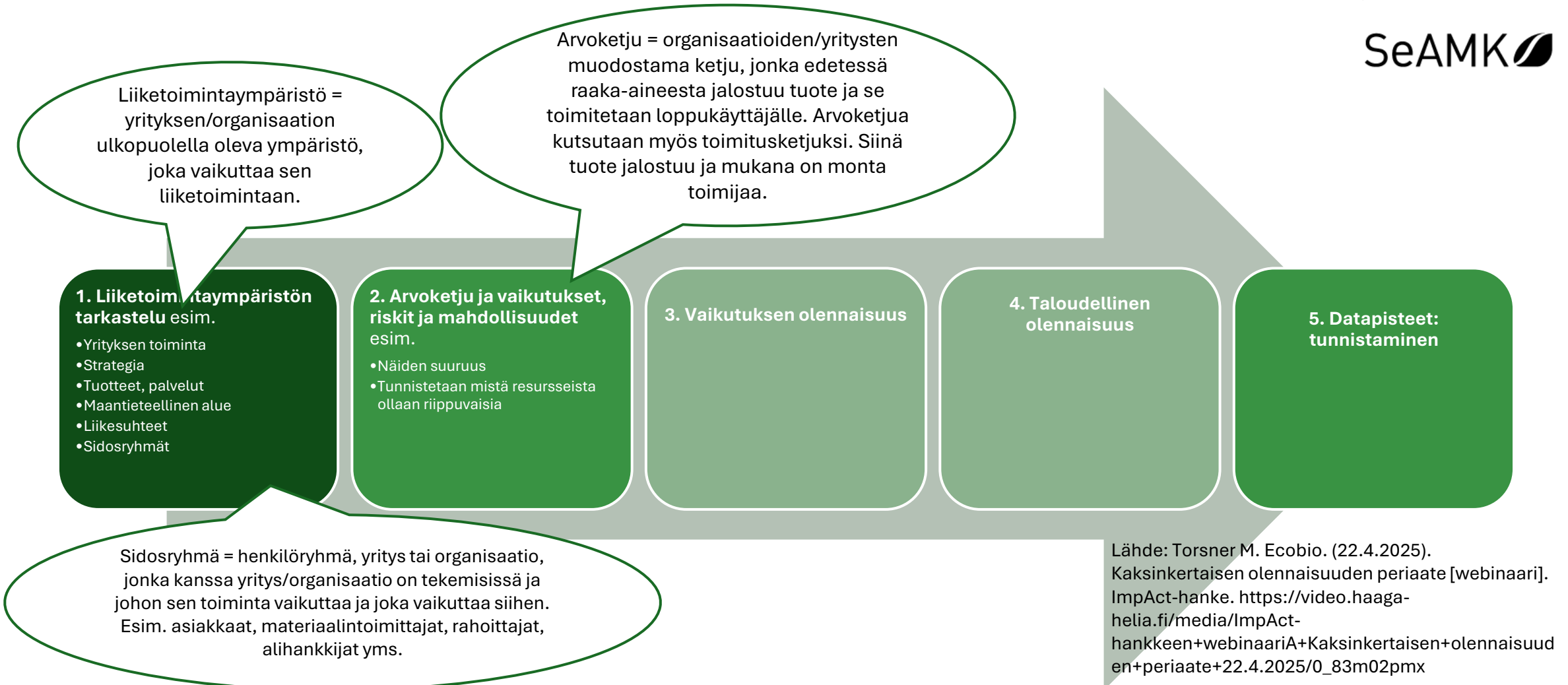
Lähde: Torsner M. Ecobio.
(22.4.2025). Kaksinkertaisen
olennaisuuden periaate
[webinaari]. ImpAct-hanke.
https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Muistetaan tässäkin olennaisin asia!



Lähde: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025).
Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari].
ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Kaksoisolennaisuuden arvioinnin viisi askelta



Tunnista arvoketjun toimijat

- Yrityksen tunnistettava arvoketjunsä keskeiset toimijat: yritystä edeltävät ja yrityksen jälkeen ketjussa olevat toimijat
- Arvoketjuun sisältyvät kaikki toiminnot, resurssit ja liikesuhteet, joita yritys käyttää tuotteidensa/palvelujensa luomiseen



Lähde: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025). Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari]. ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Kartoita koko arvoketju

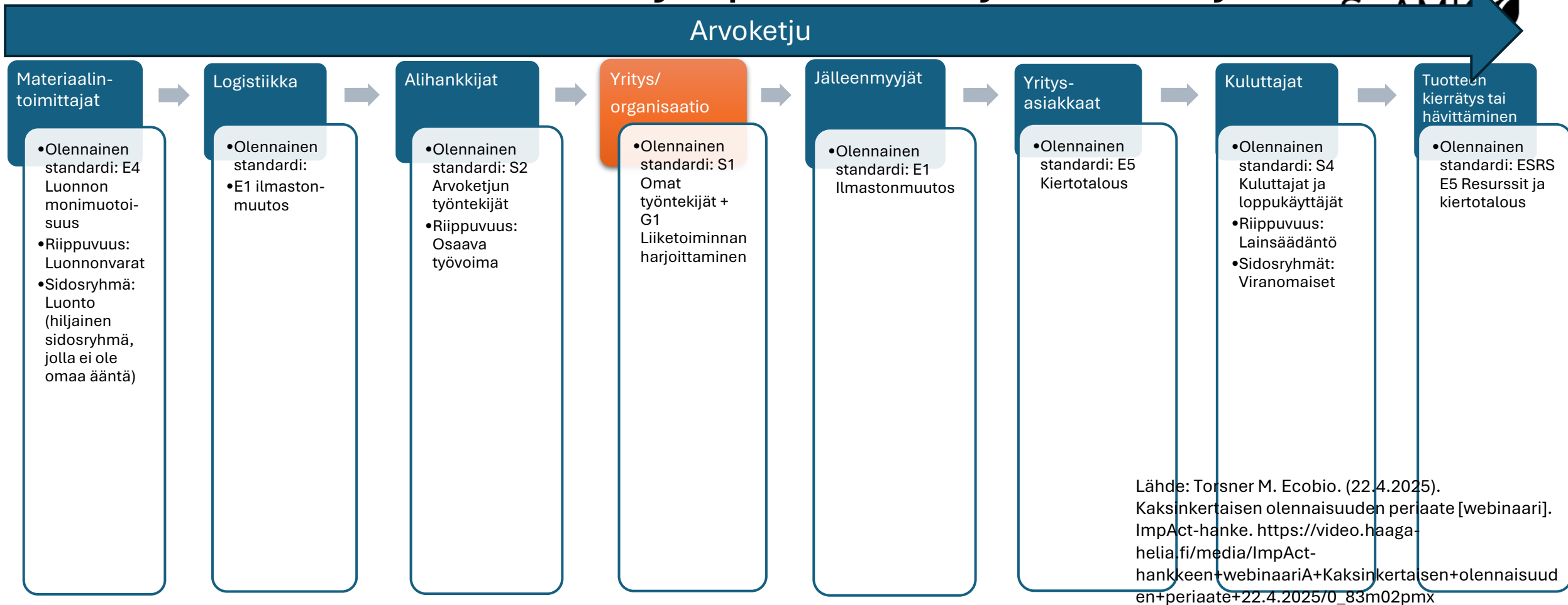


Kuva: Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SEAMK).
Vastuullisuuspolku – kestävän strategian askelmerkit pk-
yritykselle. (2024). Tiekartta pk-yritysten kestävän
strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi –hanke.
<https://projektit.seamk.fi/yrittajyyys-ja-kasvu/tiekartta/>

Koulutus on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Arvoketju ja sidosryhmävuorovaikutus

Esimerkki liiketoimintaympäristöstä ja arvoketjusta



Tunnista yrityksesi kaikki sidosryhmät



- Tunnistamiseen ja luokitteluun on olemassa erilaisia luokittelumalleja ja –matriiseja
- Valitse sidosryhmistä tärkeimmät
- Asiakkaat kuuluvat varmasti yhtenä tärkeimpiin sidosryhmiin

Kuva ja lähde: Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SEAMK). Vastuullisuuspolku – kestävän strategian askelmerkit pk-yritykselle. (2024). Tiekartta pk-yritysten kestävän strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi –hanke. <https://projektit.seamk.fi/yritytajyys-ja-kasvu/tiekartta/>

Miksi kysytään asiasta myös sidosryhmiltä?

CSRD =
Kestävyysraportointidirektiivi
(Corporate Sustainable Resource
Directive)

CSRD – lakisääteiset vaatimukset

- Kestävyysdirektiivin perusteella yrityksen täytyy
 - Raportoida, miten sidosryhmien intressit ja näkemykset vaikuttavat ja liittyvät strategiaan sekä liiketoimintamalliin
 - Kuvailta, miten yritys on käytännössä toteuttanut sidosryhmien vuorovaikutuksen osana kestävyysraportointia esim. kaksoisolennaisuuden arvioinnissa
 - Kuvailta sidosryhmien osallistamisen kanavat

Lähde: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025). Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari]. ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Hyödyt bisnekselle ja strategiatyölle

- Vuorovaikutusta ei toki tehdä pelkän raportoinnin vuoksi
- Vuoropuhelu kumppaneiden kanssa antaa muutoinkin tärkeää tietoa ja yhteistyön kehittämideoita, jotta yhteistyötä voi kehittää!
- Vuorovaikutus on normaalia bisnestä
- Kumppanit arvostavat, kun heiltä kysyy näkemyksiä
- Luottamus yhteistyöhön vahvistuu
- Strategiasta, arvoista ja käytännöistäkin voi kertoa samassa yhteydessä

Koulutus on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

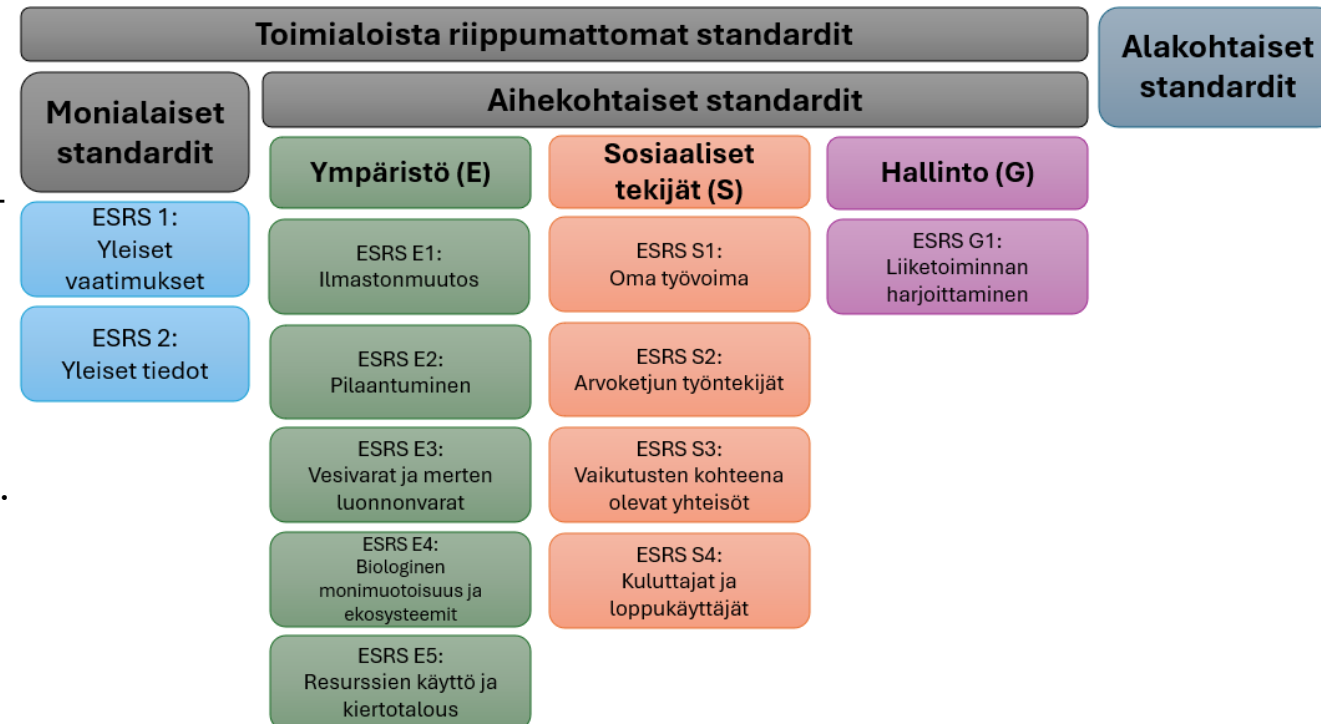
Kysytään myös sidosryhmiltä ja yhteistyökumppaneilta

- Kysy sidosryhmiltä ja yhteistyökumppaneilta, mitä teemoja he pitävät tärkeinä > saadaan tietoa niistä asioista, jotka ovat sidosryhmille tärkeitä ja joita yritys ei itse olisi havainnut
- Miten kysytään?
 - Kyselyt, haastattelut
 - Hyödynnä niitä tapoja, joita muutoinkin käytät yhteydenpidossa esim. sähköpostikysely, henkilökohtainen tapaaminen, sähköisellä alustalla oleva kysely, Teams-tapaaminen yms.
 - Esim. mitkä teemat teille ovat tärkeitä? Mitkä ovat tärkeimpiä ja mitkä vähemmän tärkeitä?
 - Ei aina tarvita erillistä kaksoisolennaisuusprosessia tähän tiedon keruuseen, vaan tiedot ovat saattaneet kertyä yritykseen jo osana liiketoimintaa
- Tärkeimmät sidosryhmät, joilta ainakin kannattaa kysyä:
 - ne, joihin yrityksen koko arvoketjun positiiviset ja negatiiviset kestävyysvaikutukset kohdistuvat (usein näihin pidetään muutoinkin aktiivisemmin yhteyttä)
 - Kestävyysraportoinnin lukijat ja käyttäjät

Lähde: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025).
Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari].
ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Kestävyysvaikutusten tunnistaminen ja arviointi

- Tunnistetaan kestävyysvaikutukset, joita yrityksen toiminta aiheuttaa tai saattaa aiheuttaa tulevaisuudessa koko sen **arvoketjussa**
- Positiiviset ja negatiiviset vaikutukset
- Arvoketju on nyt analysoitu ja avuksi otetaan viereinen lista standardeista. Onko esim. *ESRS E1 Ilmastonmuutos*-standardilla vaikutuksia arvoketjuun? Alateemat jne. huomioitava.
- Myös standardien ulkopuolella olevia vaikutuksia on arvioitava esim. yrityksen toimialasta johtuvia
- Joskus hankala arvioida, arviointi tehdään niin hyvin kuin pystytään, jos yritys itse tunnistaa merkittävän teeman esim. toimialasta johtuen. Pyritään löytämään faktatietoa.
- Voivat liittyä ympäristöön, yhteiskuntaan ja ihmisiin
- Tunnistetaan kolmella aikajänteellä:
 - Lyhyt 1 v (tilinpäätöksen raportointikausi)
 - Keskipitkä alle 5 v
 - Pitkä yli 5 v



Lähde: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025). Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari]. ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Koulutus on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Vaikutuksen olennaisuuden määrittäminen

Tosiasiallisten kielteisten vaikutusten olennaisuus perustuu:

- Mittakaava
- Laaja-alaisuus
- Korjaamaton luonne

Yritys voi rakentaa itse
asteikon näiden pohjalta,
direktiivi ei sitä määrää

Mahdollisten kielteisten vaikutusten olennaisuus perustuu:

- Mittakaava
- Laaja-alaisuus
- Korjaamaton luonne
- Todennäköisyys

Huom! Kun kyse mahdollisesta
kielteisestä
ihmisoikeusvaikutuksesta >
vaikutuksen vakavuus ensisijainen
todennäköisyyteen nähden = vaikka
olisi epätodennäköistä, tulee
helposti olennaiseksi vaikutukseksi

Yrityksen asetettava kynnysarvot,
jotka määrittävät, onko
kestävyysvaikutus olennainen

Tosiasiallisten myönteisten vaikutusten olennaisuus perustuu:

- Mittakaava
- Laaja-alaisuus

Mahdollisten myönteisten vaikutusten olennaisuus perustuu:

- Mittakaava
- Laaja-alaisuus
- Todennäköisyys

Lähde: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025).
Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari].
ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuud-en+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Riippuvuudet ja vaikutukset kestävyysriskien ja mahdollisuuksien tunnistamisen lähtökohtana

Rahoittaja
Jatkuvan oppimisen ja
työllisyyden palvelukeskus

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

SeAMK

- Olennaisuusarvioinnissa taloudelliset kestävyysriskit ja –mahdollisuudet liittyvät usein arvoketjussa oleviin kestävyysvaikutuksiin ja –riippuvuuksiin
- Esim. kestävyteen liittyvä kiristynyt lainsäädäntö voi olla myös **mahdollisuus** tai **riski**
- Esim. yrityksen **riippuvuus** puhtaasta vedestä ja maaperän laadusta lisää säiden ääri-ilmiöiden ja luonnonvarojen ehtymisen aiheuttamaa riskiä
- Mahdollisuudet ja riskit voivat aiheuttaa yritykselle taloudellisia vaikutuksia



Lähde: Torsner M, Ecobio. (22.4.2025).
Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari].
ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Koulutus on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Mikä tekee kestävyysriskistä tai – mahdollisuudesta olennaisen?

Tieto on olennainen, jos se voi vaikuttaa esim. sijoittajan, pankin yms. päätöksiin vaikkapa ilmastonmuutoksen näkökulmasta

IA
MINISTERIÖ

SeAMK 

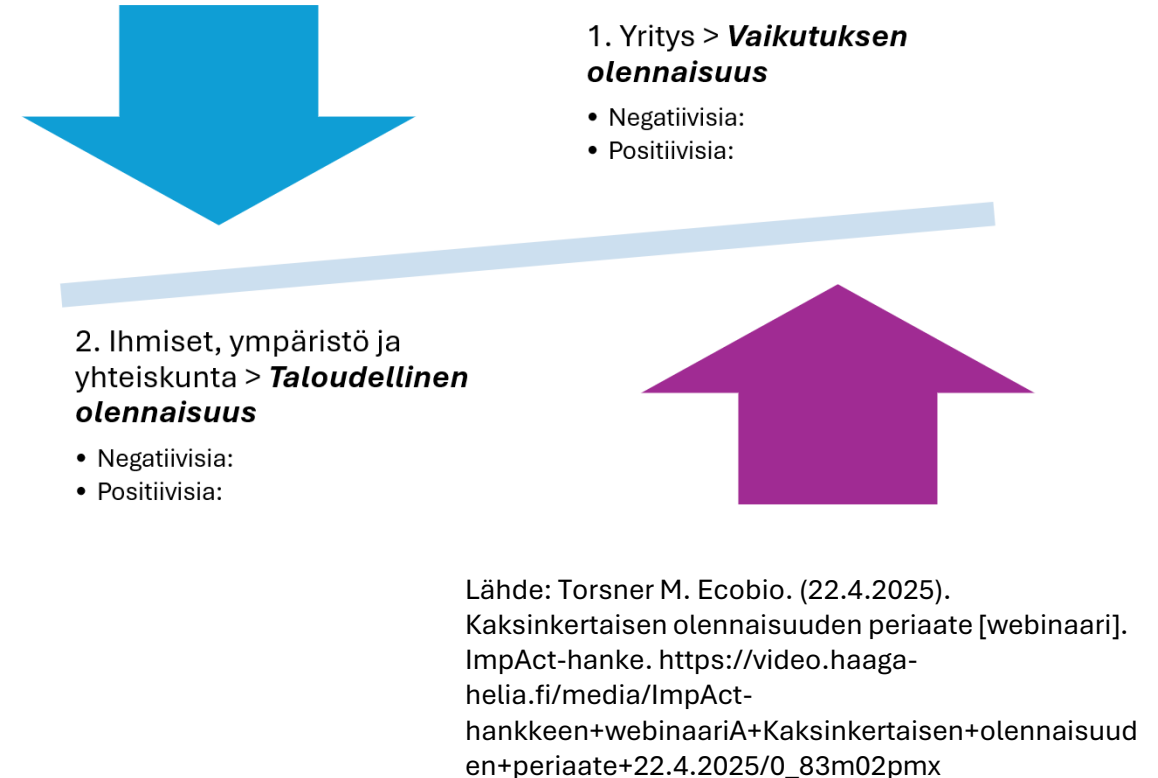
- Taloudellisesta näkökulmasta kestävyystiedot ovat olennaisia, jos niiden poisjättäminen, harhaanjohtava esittäminen tai vaikeaselkoisuus voi kohtuudella olettaa vaikuttavan päätökseen, joita kestävyysraportin käyttäjät (sijoittajat, pankit yms.) tekevät
- Arvioidaan lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä
- Olennaisuuden arvioinnin kriteerit:
 - Taloudellisten vaikutusten suuruus
 - Todennäköisyys
- Yritys määrittää itse asteikon ja kynnyсарvot: rajan yli menevät ovat olennaisia ja alle jäävät tarkastelusta ja raportoinnista pois
 - Voivat olla euroja, prosentteja, sanallisia yms.

Lähde: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025). Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari]. ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Koulutus on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Kaksoisolennaisuuden arvioinnin lopputulokset

- Kestävyysteema voi olla olennainen joko **vaikutuksen olennaisuuden** tai **taloudellisen olennaisuuden** (riskit ja mahdollisuudet) tai molempien perusteella
- Kaksoisolennaisuusanalyysin lopputulos: yritys tietää itselleen keskeiset kestävyysteema, olennaiset kestävyysvaikutukset ja –riskit sekä –mahdollisuudet
 - Tuloksia pitäisi peilata mm. liiketoimintamalliin ja strategiaan
- Arvioinnon pohjalta ratkaistaan raportoivat datapisteet



Kaksoisolennaisuusanalyysin dokumentointi

- Ensimmäisellä kerralla ei todennäköisesti tule täydellistä
- Tärkeä periaate: kerro avoimesti ja rehellisesti, pyri parantamaan toimintaa jatkuvasti
- Kaksoisolennaisuuden prosessi dokumentoidaan esim. menetelmät, oletukset, kynnyksarvot (standardin saamaa kynnyksarvoa ei tarvitse kertoa) eli mikä oli raja-arvo ja lopputulokset
- Dokumentoi prosessi mahdollisimman yksityiskohtaisesti myös omaan käyttöön > helpottaa arvioinnin päivittämistä tulevaisuudessa (ihmiset saattavat vaihtua, toiminta muuttua, jostakin asiasta voi tulla olennainen yms.)

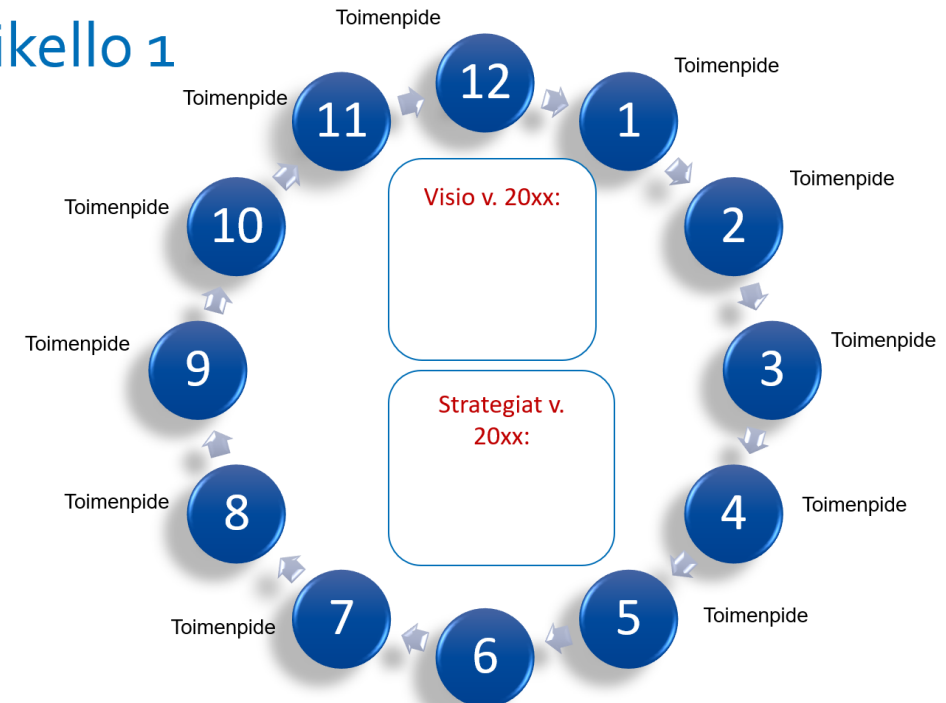


Lähde: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025).
Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari].
ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Kaksoisolennaisuusanalyysin päivitys

- On hyvä arvioida kaksoisolennaisuusanalyysin päivitystarvetta kerran vuodessa
- Nivo tämä osaksi yrityksen prosesseja esim. seuraavan kauden toimintasuunnitelman tai strategian yms. päivittämistä tai tavoitteiden toteutumista
- Kirjaa esim. yrityksen vuosikelloon
- Suurempien muutosten yhteydessä analyysiä on syytä päivittää esim.
 - Yrityksen toiminta on laajentunut uudelle toimialalle tai maantieteelliselle alueelle
 - Yritys on vaihtanut toimittajia
 - Toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi (esim. Ukrainan sota, pandemia)
 - Yms.

Vuosikello 1



Lähde: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025).
Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari].
ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Kaksoisolennaisuusanalyysin askeleet pähkinänkuoressa

Projektinjohtamista

1. Päätäkää, kuka johtaa analyysin tekemistä, millaisella työryhmällä tätä tehdään ja mikä on aikataulu. Suunnitelkaa dokumentointi.
2. Tunnista tärkeimmät sidosryhmäsi (asiakkaat, henkilöstö, toimittajat, rahoittaja, alihankkijat, yhteistyökumppanit yms.)
3. Ota esille ESRS-standardit (12 kpl) ja käy läpi, että mitkä ovat oleellisia yritystoimintanne ja koko arvoketjunne kannalta. Pitääkö jotkut standardit huomioida kestävyysraportissa?
4. Määrittele vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet. Arvioi esim. asteikolla 1-5 tai 1-10 yms. Kysy näitä yrityksen tärkeimmiltä toiminnoilta ja sidosryhmiltäsi!



Lähde: Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SEAMK). Vastuullisuuspolku – kestävä strategian askelmerkit pk-yritykselle. (2024). Tiekartta pk-yritysten kestävä strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi –hanke. <https://projektit.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/tiekartta/>

Kaksoisolennaisuusanalyysin askeleet pähkinänkuoressa

Projektinjohtamista

5. Taloudellisten vaikutusten riskien ja mahdollisuuksien arviointi
6. Tee yhteenveto vaikutuksista ja esitä tulokset käytetyllä asteikolla (esim. 1-5 yms.). Tee esim. visuaalinen helposti hahmotettava kuva tuloksista.
7. Sisällytä olennaisimmat asiat kestävyysraporttiin ja yrityksen strategiaan. (CSRD edellyttää)



Lähde: Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SEAMK). Vastuullisuuspolku – kestävä strategian askelmerkit pk-yritykselle. (2024). Tiekartta pk-yritysten kestävä strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi –hanke. <https://projektit.seamk.fi/yrittajyyys-ja-kasvu/tiekartta/>

Rohkeutta ja innostusta opintojen soveltamiseen!

Koulutus on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Lähteet

- Torsner M. Ecobio. (22.4.2025). Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari]. ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SEAMK). *Vastuullisuuspolku – kestävän strategian askelmerkit pk-yritykselle*. (2024). Tiekartta pk-yritysten kestävän strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi –hanke. <https://projektit.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/tiekartta/>

Kuva: www.grantthornton.fi

Aineiston laatija: Taina Rautakoski